

Rhododendron oreodoxa var. *fargesii*

Fargesinalppiruusu

R. oreodoxa var. *fargesii* D.F. Chamb. 1982

alasuku *Hymenanthes*
sektio *Ponticum*
alasektio *Fortunea*

fen hóng dùjuan, ”vaaleanpunainen
alppiruusu”

R. oreodoxa var. *fargesii* Naantalissa.
(© O. Jussila)

Ainavihanta, 6m (tai korkeampi) pystykasvuinen pensas tai puu. Nuoret versot ohuita ja ohuelti nukkaisia.

Lehdet 6-8,5cm x 2,2-4cm:n pituiset, kapeansoikeat tai pitkänpyöreät. Yläpinnaltaan sinertävän vihreät, alapinnalla vain hyvin ohutta paljain silmin tuskin erottuvaa nukkaa. Kuivuuden ja pakkasen aikana hyvin tiukasti rullautuvat lehdet säilyvät pensaassa 1-2 vuotta.

Kukat: Avoimessa kukinnossa 6-12 kukkaa. Leveän kellomaisissa kukissa 6-7 terälehteä, jotka ovat 3-4cm pituiset ja usein sisältä voimakkaasti pilkulliset.. Kukan väri violetinpunainen tai voimakkaan vaaleanpunainen ja valkoinen. Kukkaperissä ja emissä nystykarvoja. *R. oreodoxa* var. *oreodoxa* :lta nystykarvat puuttuvat.

Kestävyys: Englanti H5, Saksa Winterhart (kestävä), USA: ARS:n pakkasenkestävyysarvio -23°C, Suomi: Ia (Ib-II?)

Kotimaa: Kiina; Sichuan, Gansu, Hubei, 2100-3000mmpy metsissä:

Rhododendron oreodoxa var. *fargesii*, fargesinalppiruusu, on yksi niistä lajeista, jotka ns. Edinburghin revisiossa 1980-luvun alussa joutuivat luopumaan lajistatuksestaan. Mielestäni tämä laji ansaitsisi toki säilyttää vanhan nimensä *R. fargesii*, niin selvästi se poikkeaa olemukseltaan vuorialppiruususta (*R.oreodoxa* var. *oreodoxa*). Sen kasvutapa on selvästi hennompi ja pystympi, lehdet pyöreämmät ja pienemmät, ja niiden väri sinertävän oliivinvihreä. Lehtien voimakas rullautumistaipumus pakkasella ja kuivilla ilmoilla kesälläkin on selvä merkki kasvin hyvästä sopeutumisesta ankariin ilmasto-oloihin.

Fargesinalppiruusu on nimetty ranskalaisen lähetyssaarnaajan ja kasvinmetsästäjän Père Paul Fargesin mukaan. Farges saapui Kiinaan vuoden 1867 tienoilla. Hän keräsi vuosien 1892 ja 1903 välillä Koillis-Sichuanissa, josta hän löysi mm. lajit *R. discolor*, *R. fargesii* ja *R. sutchuenense*. Näistä vain viimeksi mainittu on saanut pitää lajistatuksensa.

Fargesin nimi liitetään toki moniin kasvisukuihin, sillä hän lähetti Ranskaan satoja harvinaisia lajeja ja keräsi herbaarioonsa yli 4000 näytettä. Fargesin mukaan nimetyistä voisi mainita seuraavat lajit : *Abies fargesii*, *Arisaema fargesii*, *Bashania fargesii*, *Catalpa fargesii*, *Clematis fargesii*, *Cypripedium fargesii*, *Decaisnea fargesii*, *Paris fargesii*, *Paulownia fargesii*.

Ranskalaiset lähetyssaarnaajat eivät niinkään keränneet siemeniä, vaan lähettivät ensisijaisesti kasvinäytteitä Pariisiin , Ecole de Botanique : een. Farges lähetti kuitenkin myös siemeniä Maurice de Vilmorinin taimistolle . Fargesin kerrotaan olleen myös ansiokas organisaattori, joka työskenteli väsymättä sijoituspaikkansa köyhien hyväksi.

Fargesinalppiruusu on nopeakasvuinen, mutta melko harvaoksainen pensas, jolla on jopa meidän ilmastossamme selvä taipumus kasvaa pieneksi puuksi. Kymmenessä vuodessa kasvi on minulla saavuttanut kahden metrin korkeuden, eikä se osoita vielä mitään aikeita jäädä noihin mittoihin.

Fargesinalppiruusu kukkii aikaisin. Se on puutarhassani kukinnaltaan ensimmäinen elepidootti alppiruusu, jonka nuput aukeavat yhtä aikaa kevään ensimmäisten sipulikukkien kanssa huhtikuussa. Aikainen kukinta on epävakaassa kevätilmastossamme tietysti riskialtista; yöpakkaset voivat tuhota kukinnan takatalven sattuessa. Tämä kiinatar ansaitsee kuitenkin paikkansa vaikka kukinta ei onnistuisikaan kuin yhtenä vuotena viidestä, sillä fargesinalppiruusu on vaatimaton ja sitkeä pensas, jonka pakkasenkestävyys riittää mainiosti lounaisrannikon talvien selättämiseen.

KIRJALLISUUTTA

Cox K, Rhododendrons & Azaleas a Colour Guide 2005

Cox P.A. & K, The Encyclopedia of Rhododendron Species 1997

Leach D, Rhododendron of the World 1962